

การศึกษาการบริหารงานของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา: กรณีศึกษา
โรงเรียนวัดแม่มริมวิทยา สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม
แผนกสามัญศึกษา เขต 5

A Study of the Administration of Phrapariyattidhamma Schools in the
General Education Division: A Case Study of Wat Mae Rim Wittaya
School under Phrapariyattidhamma Education Area Office,
General Education Division, Region 5

¹พระครูศาสนกิจโกศล (ศรายุทธ วชิรปญโญ/ทวีชัย), ²พระครูปริยัติเจติยานุรักษ์,
³พระมหาโฆสิต โฆสิตธมโม (บำรุงแจ่ม), ⁴พระมหาวีรกุล อคควโส (คำจันทราช),
⁵อดิศร สุวรรณตรา

¹Phrakru Sasanakitkosol (Sarayut Wachirapanyo/Thawichai), ²Phrakhrupariyatjatiyanuraksa,
³Phramaha Khosit Khositathammo (Bamrungchaem), ⁴Phramaha Weerakul Akkawangso
(Kamchantararat), ⁵Adisorn Suwantra

^{1,3,4,5}โรงเรียนวัดแม่มริมวิทยา สำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา เขต 5

^{1,3,4,5}Wat Mae Rim Wittaya School under Phrapariyattidhamma Education Area Office,
General Education Division, Region 5

²มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่

²Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Chiang Mai Campus

¹Corresponding author, e-mail: Phrakrusanakitkosol69@gmail.com

Received: April 23, 2026; Revised: May 18, 2026; Accepted: May 22, 2026

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ (1) ศึกษากระบวนการบริหารงานของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา โรงเรียนวัดแม่มริมวิทยา และ (2) ศึกษาแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา โรงเรียนวัดแม่มริมวิทยา โดยใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นต่อการบริหารงานของโรงเรียน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคลากร ด้านการบริหารงานงบประมาณ และด้านการบริหารงานทั่วไป แบบสอบถามผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาและมีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.91 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test One-way ANOVA การทดสอบรายคู่ และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุส่วนใหญ่อยู่ช่วง 34 ถึง 42 ปี ระดับการศึกษาส่วนใหญ่จบปริญญาตรี และมีประสบการณ์ทำงาน 10 ปีขึ้นไปมากที่สุด ระดับการบริหารงานของโรงเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารงานวิชาการ ค่าเฉลี่ยรวม 3.83 ด้านการบริหารงานบุคลากร ค่าเฉลี่ยรวม 3.78 ด้านการบริหารงานงบประมาณ ค่าเฉลี่ยรวม 3.69 และ

ด้านการบริหารงานทั่วไป ค่าเฉลี่ยรวม 3.78 จุดเด่นสำคัญ คือ การจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ขณะที่ประเด็นที่ควรพัฒนา ได้แก่ การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การเสริมสร้างขวัญ กำลังใจและสวัสดิการบุคลากร การสื่อสารรายงานการใช้งบประมาณอย่างสม่ำเสมอ การระดมทรัพยากร จากภายนอก และการพัฒนาสวัสดิการพื้นฐานผู้เรียน

ผลการทดสอบความแตกต่างพบว่า เพศและระดับการศึกษาไม่ส่งผลให้การประเมินการบริหารงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ขณะที่อายุและประสบการณ์ทำงานมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญอย่างน้อยหนึ่งคู่ และประสบการณ์ทำงานมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับการบริหารงานในระดับปานกลาง แนวทางพัฒนาที่เสนอ คือ การพัฒนามาตรฐานงานทั้งองค์กร จัดระบบพี่เลี้ยงและถ่ายทอดความรู้ ลดช่องว่างระหว่างวัย เน้นพัฒนาสมรรถนะเชิงปฏิบัติ และยกระดับการบริหารทั้ง 4 ด้านอย่างต่อเนื่องเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการศึกษาและพัฒนาพระภิกษุสามเณรให้มีความรู้คู่คุณธรรม

คำสำคัญ: การบริหารสถานศึกษา; โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา; การพัฒนาการบริหารงาน

Abstract

This research article had two objectives: (1) to study the level of administration of Wat Mae Rim Wittaya School, a Phrapariyattidhamma School in the General Education Division, and (2) to examine guidelines for developing the administration of Wat Mae Rim Wittaya School, a Phrapariyattidhamma School in the General Education Division. This study employed a quantitative research method. The research instrument was a questionnaire on opinions toward school administration in four aspects: academic administration, personnel administration, budget administration, and general administration. The questionnaire was validated for content validity and had a reliability coefficient of 0.91. The data were analyzed using percentage, mean, standard deviation, t-test, One-way ANOVA, post hoc test, and Pearson's product-moment correlation coefficient.

The results revealed that most respondents were male, with the majority aged 34–42 years. Most respondents held a bachelor's degree, and the largest proportion had more than 10 years of working experience. Overall, the level of school administration was found to be at a high level in all aspects, including academic administration (mean = 3.83), personnel administration (mean = 3.78), budget administration (mean = 3.69), and general administration (mean = 3.78). The key strength of the school was the organization of activities promoting moral and ethical development and student development programs. However, areas requiring improvement included the development of learning resources, enhancement of staff morale and welfare, regular communication of budget expenditure reports, mobilization of resources from external organizations and communities, and improvement of basic student welfare services.

The hypothesis testing indicated that gender and educational level did not significantly affect perceptions of school administration. In contrast, age and work experience showed statistically significant differences in at least one pair of groups. Furthermore, work experience demonstrated a positive correlation with the level of school administration at

a moderate level. The proposed development guidelines include establishing standardized administrative systems across the organization, implementing mentoring and knowledge transfer systems, reducing generational gaps among staff, emphasizing practical competency development, and continuously improving the four administrative domains. These measures are expected to enhance the effectiveness of educational management and support the holistic development of Buddhist monks and novices with both knowledge and moral virtues.

Keywords: Educational Administration; Phrapariyattidhamma Schools (General Education Division); Administrative Development

บทนำ

การศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และสังคมให้มีคุณภาพ โดยเฉพาะการศึกษาที่ผสมผสานองค์ความรู้ทางวิชาการกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาทั้งด้านสติปัญญา คุณธรรม และจริยธรรมของผู้เรียน โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จึงถือเป็นสถาบันการศึกษาที่มีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษาให้แก่พระภิกษุสามเณร โดยบูรณาการการศึกษาพระพุทธศาสนากับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองทั้งด้านวิชาการและด้านคุณธรรมควบคู่กันไป (สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, 2546: 1-2)

โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ได้รับการจัดตั้งขึ้นตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พ.ศ. 2514 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเปิดโอกาสทางการศึกษาแก่พระภิกษุสามเณรให้สามารถศึกษาวิชาสามัญควบคู่กับพระธรรมวินัย และสามารถนำความรู้ไปพัฒนาตนเอง สังคม และพระพุทธศาสนา รวมทั้งสามารถศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพในสังคมได้ในอนาคต (วิชัย ธรรมเจริญ, 2541: 3-4)

ในปัจจุบัน โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการศึกษาของพระภิกษุสามเณรทั่วประเทศ โดยมีสำนักงานการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ทำหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุน และกำกับดูแลการจัดการศึกษาให้มีมาตรฐานทั้งด้านวิชาการและการบริหารจัดการ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและคุณภาพทางการศึกษา (สำนักงานการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา, 2568)

อย่างไรก็ตาม การบริหารงานของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ยังประสบปัญหาและข้อจำกัดหลายประการ เช่น ปัญหาด้านการบริหารบุคลากร การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน ตลอดจนทรัพยากรและงบประมาณ ซึ่งส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา งานวิจัยเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พบว่า ปัญหาการบริหารจัดการสถานศึกษายังคงอยู่ในระดับปานกลาง และมีความจำเป็นต้องพัฒนารูปแบบการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นทั้งด้านบุคลากร การบริหารจัดการ และทรัพยากรทางการศึกษา (พระศรายุทธ วุฒิแพทย์, 2558: 45)

นอกจากนี้ การบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนและความสำเร็จของการจัดการศึกษา เนื่องจากการบริหารที่ดีจะช่วยให้การดำเนินงานของสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีระบบ สามารถพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและโลกยุคปัจจุบัน (ธรรม ธัชแมตมิงเหง้า, 2566: 12)

โรงเรียนวัดแม่วิทยา ซึ่งสังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5 เป็นหนึ่งในสถานศึกษาที่มีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษาสำหรับพระภิกษุสามเณรในพื้นที่จังหวัด เชียงใหม่และพื้นที่ใกล้เคียง การศึกษาการบริหารงานของโรงเรียนดังกล่าวจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการ วิเคราะห์สภาพการบริหารงาน ปัญหา และแนวทางในการพัฒนา เพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพ สามารถผลิตศาสนทายาทที่มีความรู้คู่คุณธรรม และสามารถดำรงพระพุทธศาสนาให้มั่นคงสืบไป

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาการบริหารงานของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กรณีศึกษาโรงเรียนวัดแม่วิทยา สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5 เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงาน ปัญหา และแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษา ซึ่งจะเป็นประโยชน์ ต่อการพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา โรงเรียน วัดแม่วิทยา
2. เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา โรงเรียนวัดแม่วิทยา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังต่อไปนี้ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารและครูโรงเรียนวัดแม่วิทยา สังกัดสำนักเขต การศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5 จำนวนทั้งสิ้น 25 รูป/คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น จากการศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการบริหารงานของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กรณีศึกษาโรงเรียนวัดแม่วิทยา แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อการบริหารงานของโรงเรียน ครอบคลุม 4 ด้าน ได้แก่ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคลากร การบริหารงานงบประมาณ และการบริหารงานทั่วไป โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Likert Scale)

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามเสนอความคิดเห็นและ ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของ เครื่องมือ ดังนี้ ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดนิยามศัพท์และ แนวทางในการสร้างแบบสอบถาม สร้างแบบสอบถามตามนิยามศัพท์เฉพาะ เสนอแบบสอบถามต่อ อาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาและภาษา นำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยกำหนดเกณฑ์ $IOC > 0.50$ ถือว่ายอมรับได้ ผลการตรวจสอบพบว่าค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67–1.00 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 20 คน และหาค่า

ความเชื่อมั่นด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha) ได้ค่าเท่ากับ 0.91 ปรับปรุงแบบสอบถามและจัดทำแบบสอบถามเพื่อนำไปใช้เก็บข้อมูลจริง

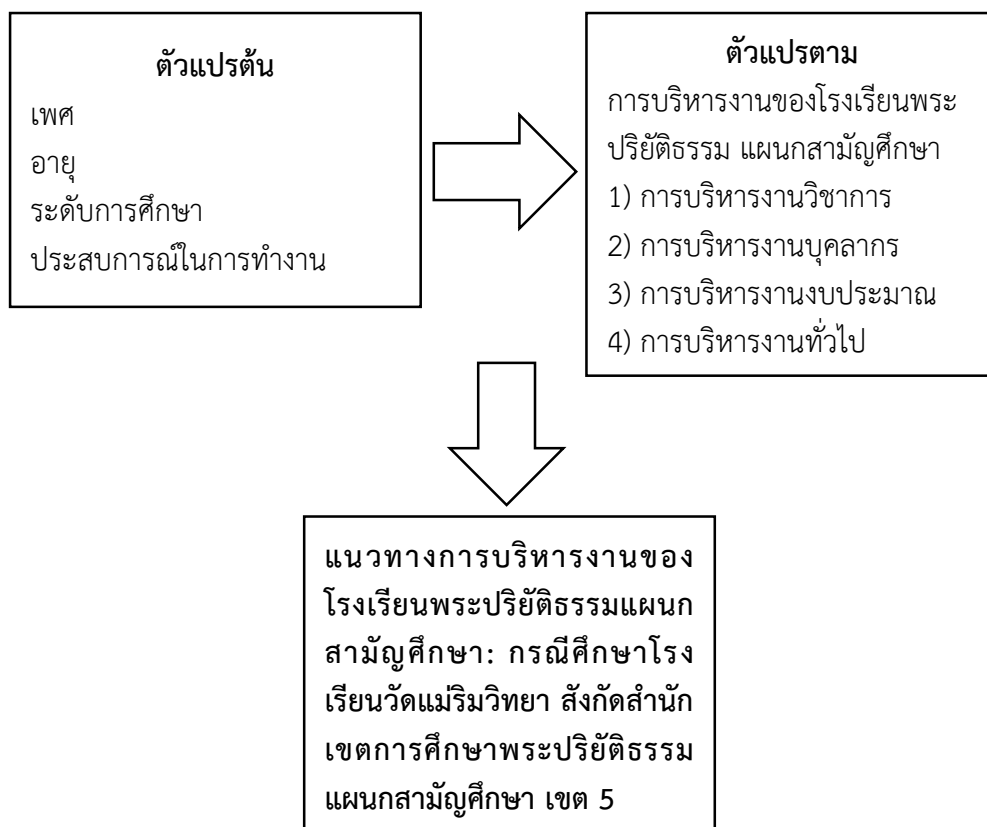
การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้ ขอหนังสืออนุญาตจากหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อเก็บข้อมูลจากโรงเรียนวัดแมริมวิทยา แจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครู ชี้แจงวัตถุประสงค์ วิธีการตอบแบบสอบถาม และขอความร่วมมือในการให้ข้อมูลตามความเป็นจริง รวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับคืน และตรวจสอบความสมบูรณ์ นำข้อมูลไปวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อสรุปผลการวิจัย

การวิเคราะห์สถิติเชิงเปรียบเทียบในการวิจัยนี้ใช้เพื่อพิจารณาแนวโน้มความแตกต่างของความคิดเห็นภายในกลุ่มประชากรของโรงเรียนที่ศึกษา มิได้มุ่งอนุมานผลไปยังโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาทั้งหมด โดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) วิเคราะห์ระดับการบริหารงานของโรงเรียน โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และแปลผลตามเกณฑ์ระดับ 5 ระดับ วิเคราะห์ความแตกต่างของความคิดเห็น โดยใช้ t-test สำหรับตัวแปรที่มี 2 กลุ่ม เช่น เพศ One-way ANOVA สำหรับตัวแปรที่มีมากกว่า 2 กลุ่ม เช่น อายุ ระดับการศึกษา ประสิทธิภาพการทำงานการทดสอบรายคู่ (Post Hoc) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation) และแปลผลระดับความสัมพันธ์ตามเกณฑ์มาตรฐาน

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้มีมุ่งศึกษาการบริหารงานของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา โดยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยจากแนวคิดการบริหารสถานศึกษา ซึ่งแบ่งการบริหารออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคลากร การบริหารงานงบประมาณ และการบริหารงานทั่วไป ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนด ตัวแปรต้น (Independent Variables) ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสิทธิภาพในการทำงาน ซึ่งเป็นปัจจัยที่อาจมีอิทธิพลต่อความคิดเห็นหรือการรับรู้เกี่ยวกับการบริหารงานของสถานศึกษา ส่วนตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่ ระดับการบริหารงานของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ซึ่งพิจารณาใน 4 ด้าน คือ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคลากร การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานทั่วไป

กรอบแนวคิดนี้แสดงให้เห็นความสัมพันธ์เชิงเหตุและผล โดยตัวแปรต้นเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับการบริหารงานของโรงเรียน ซึ่งสะท้อนถึงประสิทธิภาพในการบริหารจัดการสถานศึกษาในภาพรวม ทั้งนี้ ผลการวิเคราะห์จะช่วยให้ทราบว่าปัจจัยส่วนบุคคลใดมีความแตกต่างหรือมีความสัมพันธ์กับระดับการบริหารงาน และสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

ระดับการบริหารงานของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา โรงเรียนวัดแมริมวิทยา พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย 22 คน (88.00%) รองลงมา คือ เพศหญิง 3 คน (12.00%) อายุส่วนใหญ่ อยู่ช่วง 34-42 ปี 8 คน (32.0%) รองลงมา 43-51 ปี 7 คน (28.0%), 25-33 ปี 6 คน (24.0%) และ 52-60 ปี 4 คน (16.0%) ระดับการศึกษาส่วนใหญ่จบปริญญาตรี 16 คน (64.00%) รองลงมาปริญญาโท 9 คน (36.00%) และ ไม่มีผู้จบปริญญาเอก ประสบการณ์ในการทำงาน ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ 10 ปี ขึ้นไป 10 คน (40.00%) รองลงมา 5-10 ปี 8 คน (32.00%) และ น้อยกว่า 5 ปี 7 คน (28.00%) ผลการ วิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ด้านการบริหารงานวิชาการ โดยรวมอยู่ในระดับ มาก (ค่าเฉลี่ยรวม = 3.83, S.D. = 0.69) ข้อที่เด่น คือ การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร/พัฒนาผู้เรียนด้านคุณธรรมจริยธรรมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.20) ข้อที่ควรพัฒนา คือ การจัดทำจัดหาแหล่งเรียนรู้ เช่น ห้องสมุด สื่อ หรือแหล่งเรียนรู้ ในชุมชน อยู่ระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 3.46)

2. ด้านการบริหารงานบุคลากร โดยรวมอยู่ในระดับ มาก (ค่าเฉลี่ยรวม = 3.78, S.D. = 0.70) จุดแข็ง คือ การส่งเสริมความสามัคคี ทีมเวิร์ก และความสัมพันธ์อันดีในองค์กร (ค่าเฉลี่ย = 4.18) ข้อที่ ควรพัฒนา คือ การสร้างขวัญกำลังใจ เช่น ชมเชย/ให้รางวัล/สวัสดิการตามความเหมาะสม อยู่ระดับ ปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 3.44)

3. ด้านการบริหารงานงบประมาณ โดยรวมอยู่ในระดับ มาก (ค่าเฉลี่ยรวม = 3.69, S.D. = 0.74) ประเด็นที่ควรพัฒนา มีค่าเฉลี่ยระดับปานกลาง การรายงานผลการใช้จ่ายงบประมาณให้บุคลากรทราบ

อย่างสม่ำเสมอ (ค่าเฉลี่ย = 3.47) การระดมทรัพยากรจากชุมชน/หน่วยงานภายนอกเพื่อสนับสนุนการศึกษา (ค่าเฉลี่ย = 3.36)

4. ด้านการบริหารงานทั่วไป โดยรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยรวม = 3.78, S.D. = 0.70) จุดแข็ง คือ การจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมให้พระภิกษุสามเณร (ค่าเฉลี่ย = 4.20) ข้อที่ควรพัฒนา คือ การจัดบริการด้านสวัสดิการพื้นฐานให้ผู้เรียนอย่างเหมาะสม อยู่ระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 3.46)

แนวทางในการพัฒนาการบริหารงานของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา โรงเรียนวัดแมริมวิทยา พบว่า การวิเคราะห์ความสัมพันธ์และความแตกต่างระหว่าง ตัวแปรต้น ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน กับ ระดับการบริหารงานของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา โรงเรียนวัดแมริมวิทยา สรุปได้ดังนี้

1. เพศ กับระดับการบริหารงาน ผลการทดสอบด้วยสถิติ t-test (Independent Samples t-test) พบว่า เพศชายและเพศหญิงมีความคิดเห็นต่อระดับการบริหารงานของโรงเรียนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งรายด้าน และภาพรวม

2. อายุ กับระดับการบริหารงาน ผลการทดสอบด้วยสถิติ One-way ANOVA พบว่า กลุ่มอายุที่แตกต่างกันมีระดับการบริหารงาน (ภาพรวม) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อทดสอบรายคู่ (Post Hoc: LSD/Scheffé) พบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญอย่างน้อย 1 คู่ โดยแนวโน้ม คือ กลุ่มอายุที่มากกว่าให้คะแนนการบริหารงานสูงกว่ากลุ่มอายุที่น้อยกว่า

3. ระดับการศึกษา กับระดับการบริหารงาน (t-test) เนื่องจากมีผู้ตอบแบบสอบถาม 2 กลุ่มหลัก คือ ปริญญาตรี และ ปริญญาโท (ไม่มีปริญญาเอก) จึงใช้ t-test เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย พบว่า ระดับการศึกษา มีความคิดเห็นต่อระดับการบริหารงานไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งรายด้านและภาพรวม

4. ประสบการณ์ในการทำงาน กับระดับการบริหารงาน ผลการทดสอบด้วยสถิติ One-way ANOVA พบว่า กลุ่มประสบการณ์ทำงานแตกต่างกันมีระดับการบริหารงาน (ภาพรวม) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อทดสอบรายคู่ (Post Hoc) พบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญอย่างน้อย 1 คู่ โดยเฉพาะคู่เปรียบเทียบระหว่างกลุ่มประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี กับกลุ่มประสบการณ์ 10 ปีขึ้นไป พบว่ากลุ่มที่มีประสบการณ์ 10 ปีขึ้นไปมีค่าเฉลี่ยการประเมินระดับการบริหารงานสูงกว่ากลุ่มที่มีประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

5. ความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์ทำงานกับระดับการบริหารงาน ผลการวิเคราะห์ด้วย Pearson's Product Moment Correlation พบว่า ประสบการณ์ในการทำงานมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับการบริหารงานของโรงเรียน กล่าวคือเมื่อประสบการณ์เพิ่มขึ้น ระดับการประเมินการบริหารงานมีแนวโน้มสูงขึ้น โดยระดับความสัมพันธ์อยู่ในช่วงปานกลาง

การวิเคราะห์ผลความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรส่วนบุคคลกับระดับการบริหารงานของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา โรงเรียนวัดแมริมวิทยา ทำให้เห็นภาพชัดว่า ปัจจัยบางอย่าง ไม่ทำให้มุมมองต่อการบริหารงานต่างกัน ขณะที่บางปัจจัย ทำให้ต่างกัน และสามารถนำไปใช้วางแผนทางพัฒนาได้อย่างตรงจุด

1. เพศ ไม่มีความแตกต่างต่อการประเมินระดับการบริหารงานทั้ง 4 ด้านและภาพรวม กล่าวได้ว่าระบบการทำงานและการบริหารของโรงเรียนส่งผลต่อผู้ปฏิบัติงานโดยรวมใกล้เคียงกัน ไม่ว่าจะเป็นเพศใด ดังนั้น แนวทางพัฒนาจึงควรมุ่งทำให้ระบบงานมีมาตรฐานเดียวกันทั้งองค์กร เน้นการสื่อสารที่ทั่วถึงและเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียมมากกว่าการแยกมาตรการตามเพศ

2. ระดับการศึกษา ก็ไม่พบความแตกต่างเช่นกันระหว่างผู้ที่จบปริญญาตรีและปริญญาโท สะท้อนว่าคุณภาพการบริหารงานที่เกิดขึ้นจริงไม่ได้ขึ้นกับวุฒิการศึกษาเพียงอย่างเดียว แต่ขึ้นกับความเข้าใจระบบงานและสมรรถนะในการปฏิบัติ ดังนั้น โรงเรียนควรพัฒนาโดยเน้นทักษะการทำงานจริง เช่น การทำแผนวิชาการ การจัดการเรียนการสอน การทำเอกสารงบประมาณ การใช้เทคโนโลยีเพื่อการบริหาร และควรมีคู่มือหรือแนวปฏิบัติงานที่ชัดเจน เพื่อให้บุคลากรทุกระดับการศึกษาทำงานได้มาตรฐานเดียวกัน

3. อายุ พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญอย่างน้อยหนึ่งคู่ หมายความว่า กลุ่มอายุที่ต่างกันมีการรับรู้หรือประเมินการบริหารงานไม่เท่ากัน แนวทางพัฒนาที่เหมาะสมจึงควรเป็นการลดช่องว่างระหว่างวัย โดยสร้างการทำงานร่วมกันแบบผสมหลายช่วงอายุ เช่น ตั้งทีมพัฒนางานที่มีทั้งบุคลากรอาวุโสและบุคลากรรุ่นใหม่อยู่ในทีมเดียวกัน ให้คนมีประสบการณ์ช่วยถ่ายทอดภาพรวมระบบ ระเบียบงาน และการประสานงาน ขณะเดียวกันให้คนรุ่นใหม่ได้เป็นแกนในงานที่ถนัด เช่น การใช้สื่อและเทคโนโลยี การจัดทำข้อมูลสารสนเทศ หรือการสร้างสื่อการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดความสมดุลและทำให้องค์กรเดินไปได้เร็วขึ้น

4. ประสบการณ์ในการทำงาน พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญอย่างน้อยหนึ่งคู่ โดยเฉพาะกลุ่มที่มีประสบการณ์มากกว่าให้คะแนนระดับการบริหารงานสูงกว่ากลุ่มประสบการณ์น้อย และยังมีแนวโน้มความสัมพันธ์เชิงบวก กล่าวคือเมื่อประสบการณ์เพิ่มขึ้น ระดับการประเมินการบริหารงานก็มีแนวโน้มสูงขึ้นตามไปด้วย ข้อค้นพบนี้ชี้ชัดว่าโรงเรียนควรพัฒนาคนและพัฒนาระบบไปพร้อมกัน โดยควรจัดระบบพี่เลี้ยงอย่างเป็นทางการ จับคู่บุคลากรที่มีประสบการณ์น้อยกับผู้ที่ประสบการณ์สูง เพื่อถ่ายทอดงานที่จำเป็น เช่น งานเอกสาร งานงบประมาณ งานสารบรรณ งานประสานเขต รวมถึงการจัดทำแนวปฏิบัติและรายการตรวจสอบงานสำคัญ เพื่อช่วยให้คนใหม่ทำงานได้ถูกต้องเร็วขึ้น ลดความสับสน และลดความเหลื่อมล้ำด้านความรู้เชิงระบบ

เมื่อเชื่อมโยงผลดังกล่าวเข้ากับแนวทางพัฒนาใน 4 ด้าน จะเห็นจุดเน้นชัดเจนขึ้น ด้านวิชาการ ควรเร่งพัฒนาแหล่งเรียนรู้และสื่อการเรียนรู้ โดยมอบหมายให้บุคลากรรุ่นใหม่หรือผู้ที่มีประสบการณ์น้อยเป็นแกนการจัดทำสื่อดิจิทัล คลังข้อสอบ หรือระบบแหล่งเรียนรู้ร่วมกับชุมชน และให้บุคลากรอาวุโสเป็นที่ปรึกษาด้านมาตรฐานหลักสูตรและการนิเทศ ด้านบุคลากรควรเพิ่มมาตรการสร้างขวัญกำลังใจ เช่น ระบบยกย่องชมเชย การจัดการงานที่เป็นธรรม และการดูแลช่วยเหลือคนใหม่ผ่านพี่เลี้ยง ด้านงบประมาณควรเพิ่มความโปร่งใสและการมีส่วนร่วม โดยจัดทำรายการค่าใช้จ่ายแบบเข้าใจง่ายเป็นระยะ และสร้างเครือข่ายระดมทรัพยากรจากวัด ชุมชน ศิษย์เก่า และหน่วยงานภายนอก ส่วนด้านบริหารงานทั่วไปควรพัฒนาสวัสดิการพื้นฐานของผู้เรียนและการใช้เทคโนโลยีในการสื่อสารและบริหารจัดการ เพื่อให้การดูแลพระภิกษุสามเณรมีประสิทธิภาพมากขึ้น

โดยสรุป ผลความสัมพันธ์ของตัวแปรชี้ว่า โรงเรียนไม่จำเป็นต้องออกแบบการพัฒนาตามเพศหรือวุฒิการศึกษา แต่ควรให้ความสำคัญกับช่วงวัยและประสบการณ์ทำงาน ผ่านระบบถ่ายทอดความรู้การทำงานเป็นทีมผสมวัย การพัฒนาทักษะเชิงปฏิบัติ และการยกระดับจุดอ่อนที่พบจากผลการประเมินในแต่ละด้าน หากดำเนินการตามนี้จะช่วยให้การบริหารงานของโรงเรียนมีความเป็นระบบขึ้น บุคลากรทำงานได้มีประสิทธิภาพขึ้น และคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาพัฒนาได้อย่างยั่งยืน

สรุปผลจากผลการศึกษาแนวทางการบริหารงานของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา โรงเรียนวัดแม่วิมวิทยา สามารถเสนอแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานของโรงเรียนได้ใน 4 ด้าน ดังนี้

1) ด้านการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนควรส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและกระบวนการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับบริบทของพระภิกษุสามเณร รวมทั้งควรส่งเสริมการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษาในการจัดการเรียนรู้ นอกจากนี้ควรมีการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เช่น ห้องสมุด แหล่งเรียนรู้ในชุมชน และสื่อการเรียนรู้ที่ทันสมัย เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2) ด้านการบริหารงานบุคลากร โรงเรียนควรส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพของครูและบุคลากร ทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง เช่น การจัดอบรม การสัมมนา หรือการศึกษาดูงาน เพื่อเพิ่มพูนความรู้และ ทักษะในการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งควรมีการสร้างขวัญและกำลังใจให้กับครูและบุคลากร เช่น การยกย่องชมเชยหรือการให้รางวัล เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

3) ด้านการบริหารงานงบประมาณ โรงเรียนควรมีการบริหารจัดการงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ โปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ โดยควรมีการวางแผนงบประมาณให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาของโรงเรียน นอกจากนี้ควรส่งเสริมการระดมทรัพยากรจากชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อสนับสนุนการพัฒนา การจัดการศึกษาและกิจกรรมต่างๆ ของสถานศึกษา

4) ด้านการบริหารงานทั่วไป โรงเรียนควรพัฒนาสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาให้เอื้อต่อการ เรียนรู้ รวมทั้งส่งเสริมความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน วัด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อสนับสนุน การจัดการศึกษา นอกจากนี้ควรส่งเสริมการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารจัดการและการ สื่อสารภายในสถานศึกษา เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงานโดยรวม

โดยสรุป แนวทางในการพัฒนาการบริหารงานของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา โรงเรียนวัดแม่วิทยา ควรมุ่งเน้นการพัฒนาการบริหารงานทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคลากร การบริหารงานงบประมาณ และการบริหารงานทั่วไป เพื่อให้การจัดการศึกษา ของโรงเรียนมีประสิทธิภาพและสามารถพัฒนาพระภิกษุสามเณรให้มีความรู้ควบคู่คุณธรรมได้อย่าง เหมาะสมต่อไป

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาระดับการบริหารงานของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา โรงเรียนวัดแม่วิทยา พบว่า ภาพรวมของการบริหารงานทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคลากร ด้านการบริหารงานงบประมาณ และด้านการบริหารงานทั่วไป อยู่ในระดับ มาก แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนมีระบบการจัดการที่ค่อนข้างมีประสิทธิภาพและสามารถดำเนินงาน ด้านการจัดการศึกษาได้อย่างเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษามีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษาควบคู่กับการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมตามหลัก พระพุทธศาสนา จึงทำให้การบริหารงานของโรงเรียนให้ความสำคัญทั้งด้านวิชาการและด้านคุณธรรม ควบคู่กันไป

ผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระจิตพล หนูศักดิ์ และคณะ (2568) ที่พบว่า การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก และบุคลากร ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานของโรงเรียนในระดับสูง ซึ่งสะท้อนว่าการบริหารจัดการของ โรงเรียนพระปริยัติธรรมมีแนวโน้มดำเนินงานอย่างมีระบบและให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาอย่างต่อเนื่อง

ในด้านการบริหารงานวิชาการ พบว่าอยู่ในระดับมาก โดยกิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ยสูง คือ การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรและการพัฒนาผู้เรียนด้านคุณธรรมจริยธรรม สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระครูวินิตธรรมาภรณ์ (2568) ที่พบว่าการนำหลักอิทธิบาท 4 ได้แก่ ฉันทะ วิริยะ จิตตะ และวิมังสา มาใช้ในการบริหารงานวิชาการสามารถช่วยพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนได้อย่างชัดเจน โดยเฉพาะการวางแผนหลักสูตร การนิเทศการสอน และการพัฒนาครู อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษานี้ พบว่าประเด็นที่ควรพัฒนา คือ การจัดหาแหล่งเรียนรู้ เช่น ห้องสมุด สื่อ และแหล่งเรียนรู้ในชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอของ วิเชียร เจริญธรรม (2564) ที่พบว่าปัจจัยด้านทรัพยากรและแหล่งเรียนรู้ เป็นองค์ประกอบสำคัญที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนพระปริยัติธรรม

ในด้านการบริหารงานบุคลากร ผลการศึกษาพบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมากโดยจุดเด่น คือ การส่งเสริมความสามัคคีและการทำงานเป็นทีมในองค์กร ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ พระครูศุภจินธรวราวุธสาสน์ (2566) ที่พบว่าการบริหารทรัพยากรบุคคลของโรงเรียนพระปริยัติธรรมมีจุดแข็งด้านความสัมพันธ์ภายใน องค์กรและการทำงานเป็นทีม อย่างไรก็ตาม งานวิจัยดังกล่าวยังชี้ให้เห็นว่าประเด็นที่ควรพัฒนา คือ การสร้างแรงจูงใจและการจัดสวัสดิการที่เหมาะสมให้แก่บุคลากร ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาครั้งนี้ที่ พบว่าการสร้างขวัญกำลังใจ เช่น การยกย่องชมเชยหรือการให้รางวัล ยังอยู่ในระดับปานกลาง จึงควรได้รับการพัฒนาเพิ่มเติม

สำหรับการบริหารงานงบประมาณ พบว่าอยู่ในระดับมากเช่นกัน แต่มีประเด็นที่ควรพัฒนา คือ การรายงานผลการใช้จ่ายงบประมาณให้บุคลากรทราบอย่างสม่ำเสมอ และการระดมทรัพยากรจาก ชุมชนหรือหน่วยงานภายนอก ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สุวัฒน์ ช่างเหล็ก (2564) ที่กล่าวว่าการ บริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพควรเน้นการบริหารแบบมีส่วนร่วมและการสร้างเครือข่ายความ ร่วมมือกับชุมชนและหน่วยงานต่างๆ เพื่อสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ในด้านการบริหารงานทั่วไป พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะการจัดกิจกรรมส่งเสริม คุณธรรมจริยธรรมให้แก่พระภิกษุสามเณร ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนก สามัญศึกษา อย่างไรก็ตาม ประเด็นที่ควรพัฒนา คือ การจัดสวัสดิการพื้นฐานให้ผู้เรียนอย่างเหมาะสม ทั้งนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ เขียน วันทนิยตระกูล และสมนึก นาห้วยทราย (2567) ที่เสนอว่าการ บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมควรมองการบริหารแบบองค์รวม ทั้งด้านการจัดการเรียนรู้ การสนับสนุน ผู้เรียน และการบริหารจัดการภายในองค์กร เพื่อให้การจัดการศึกษาดำเนินไปอย่างมีคุณภาพ

เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรส่วนบุคคลกับระดับการบริหารงาน พบว่า เพศและระดับการศึกษาไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสะท้อนว่าการรับรู้ต่อการ บริหารงานของโรงเรียนไม่ได้ขึ้นอยู่กับเพศหรือวุฒิการศึกษาเพียงอย่างเดียว แต่ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ และการมีส่วนร่วมในการทำงานจริง สอดคล้องกับผลการศึกษาของ พระธิดล หนูศักดิ์ และคณะ (2568) ที่พบว่าวุฒิการศึกษาไม่ส่งผลต่อความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน

ในขณะที่อายุและประสบการณ์ในการทำงานพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยเฉพาะประสบการณ์ในการทำงานที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับการบริหารงาน กล่าวคือ บุคลากรที่มีประสบการณ์มากจะมีมุมมองต่อการบริหารงานในระดับสูงกว่า ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ชัชภูมิ สีชมภู และคณะ (2565) ที่กล่าวว่าการพัฒนาศักยภาพผู้บริหารและบุคลากรควรเชื่อมโยงกับ ประสบการณ์การทำงานจริง รวมทั้งการเรียนรู้จากการปฏิบัติและการทำงานร่วมกับเครือข่ายในองค์กร

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระครูชินวรวิวัฒน์ ชินวโร (2566) ที่เสนอว่า การพัฒนาทักษะการบริหารควรดำเนินการอย่างเป็นระบบ ตั้งแต่การวิเคราะห์ความต้องการ การพัฒนา และการประเมินผล เพื่อยกระดับสมรรถนะของผู้บริหารและบุคลากรในองค์กร

ในภาพรวม ผลการวิจัยครั้งนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ พระครูปริยัติเจตียคุณ (2567) และ สุริยา จาริกดี (2566) ที่ชี้ให้เห็นว่าการบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมในปัจจุบันจำเป็นต้องพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารและบุคลากรให้สอดคล้องกับบริบทของศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะด้านภาวะผู้นำเชิงวิชาการ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์

ดังนั้น ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จึงสะท้อนให้เห็นว่า แม้การบริหารงานของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา โรงเรียนวัดแม่ริมวิทยา จะอยู่ในระดับมากในทุกด้าน แต่ยังมีประเด็นสำคัญที่ควรได้รับการพัฒนาเพิ่มเติม เช่น การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การสร้างแรงจูงใจให้บุคลากร การบริหารงบประมาณอย่างโปร่งใส และการพัฒนาระบบสวัสดิการของผู้เรียน ทั้งนี้เพื่อให้การบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และสามารถพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของสังคมและพระพุทธศาสนาได้อย่างยั่งยืน

องค์ความรู้ที่ได้

ภาพที่ 2 องค์ความรู้การบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา

สรุปองค์ความรู้จากผลการวิจัยเรื่องการบริหารงานของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา กรณีศึกษาโรงเรียนวัดแม่ริมวิทยา โดยนำเสนอสาระสำคัญ 4 ประเด็น ได้แก่ องค์ความรู้สำคัญจาก ผลการศึกษา ผลการเปรียบเทียบและความสัมพันธ์ของปัจจัยส่วนบุคคล จุดเด่นของการบริหารงาน

และประเด็นที่ควรพัฒนา ภาพชี้ให้เห็นว่าโรงเรียนมีการบริหารงานโดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเฉพาะด้านวิชาการ ขณะเดียวกันควรพัฒนาแหล่งเรียนรู้ สวัสดิการบุคลากร งบประมาณ และสวัสดิการผู้เรียน เพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ประโยชน์

1) พัฒนาระบบบริหารงานแบบมาตรฐานและโปร่งใส โดยจัดทำคู่มือ/แนวปฏิบัติงาน (SOP) และแบบฟอร์มการดำเนินงานในทั้ง 4 ด้าน พร้อมกำหนดผู้รับผิดชอบและรอบการติดตามประเมินผล เพื่อให้การบริหารงานมีความต่อเนื่องและตรวจสอบได้

2) ยกระดับจุดที่ควรพัฒนาในแต่ละด้านอย่างตรงจุด ได้แก่ การพัฒนาแหล่งเรียนรู้และสื่อการเรียนรู้ด้านวิชาการ การเสริมสร้างขวัญกำลังใจและสวัสดิการบุคลากร การรายงานผลการใช้จ่ายงบประมาณอย่างสม่ำเสมอและการระดมทรัพยากรจากภายนอก รวมทั้งการพัฒนาสวัสดิการพื้นฐานของผู้เรียนให้เหมาะสมกับบริบทโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

2.1 ควรศึกษาเพิ่มเติมในรูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพหรือแบบผสมผสาน เช่น สัมภาษณ์ และสนทนากลุ่ม เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และแนวทางพัฒนาการบริหารงานในแต่ละด้านอย่างรอบด้าน

2.2 ควรขยายขอบเขตการวิจัยไปยัง โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาในหลายพื้นที่หรือหลายเขตการศึกษา เพื่อเปรียบเทียบผลและพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายที่สามารถประยุกต์ใช้ได้ในระดับกว้างมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- เขียน วันทนีตระกูล และสมนึก นาห้วยทราย. (2567). การบริหารงานโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา จังหวัดเชียงใหม่. *วารสารปรัชญาอาศรม*, 6(1): 89–100.
- ชัชภูมิ สีมพู และคณะ. (2565). การพัฒนาศักยภาพผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดน่าน. *Journal of Modern Learning Development*, 7(11): 317–326.
- พระครูชินวรวิวัฒน์ ชินวโร. (2566). รูปแบบการพัฒนาทักษะการบริหารตามหลักกัลยาณมิตรธรรมของผู้บริหาร โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 8. *คุชภินิพนธ์ครุศาสตร์คุชภินิพนธ์*, สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระครูปริยัติเจตยคุณ. (2567). สมรรถนะของผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา. *วารสารมณีเชษฐาราม วัดจอมมณี*, 7(1): 284–301.
- พระครูวินิตธรรมมาภรณ์. (2568). รูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 4 ตามหลักอิทธิบาท 4. *วารสารวิจัยวิชาการ*, 8(2): 29–44.
- พระครูคุจินทรวรานสาสน์. (2566). การบริหารทรัพยากรบุคคลของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด. *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต*, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระธีรพล หนูศักดิ์ และคณะ. (2568). การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา. *วารสารพุทธสังคมวิทยาปริทรรศน์*, 10(4): 18–30.

- พระศรายุทธ วุฒิแพทย์. (2558). การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานบุคคลโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- วิชัย ธรรมเจริญ. (2541). *คู่มือการปฏิบัติงานโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา*. กรุงเทพฯ: กรมการศาสนา.
- วิเชียร เจริญธรรม. (2564). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8. *วารสารศรีล้านช้างปริทรรศน์*, 7(2): 72-87.
- สุริยา จารีกดี. (2566). การบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลตามหลักพหุสุต 5 ของผู้บริหาร โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 11. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สุวัฒน์ ช่างเหล็ก. (2564). การบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดการบริหารสมัยใหม่ในบริบทของสถานศึกษาพระพุทธศาสนา. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สำนักงานการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา. (2568). *ประวัติสำนักงานการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา.
- สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. (2546). *ระเบียบสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติว่าด้วยโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.

